

Martinez Campos:—Apa, Silvela, vé s ab cautela,

pára la tela, tú 'l matarás.

Sagasta:—Vista la fera desde barrera,

si abans Lleó era ¡no ho sembla pás!

algún pisolavis y otras gangas que li vindrán pera completar la sort dels escullits de la fortuna.

Mes, al donarli ma coral enhorabona, no puch deixar de recordarli que totas las medallas tenen dos caras. L' ofici es exposat y no dona pas rahó pera fundarli vanitats. Lo periodisme fi de sigle toca massa per terra. Per ontrarli ja sab vosté que no 's necessitan titols de cap mena y aixó ja que, al pasarne la porta s' exposi á fortas murmuracions y á malavolensas mes ó menos motivadas. Vosté fueitejerá las llaugereras dels chicos; tronará contra el negoci dels cinch céntims causa de mil imprudencias y de resultats funestissims, y clamará contra fortunas improvisadas, aixecadas sobre rotllos de papér. Es fácil de trovar el *justum et tenacem propositum virum?*

Encare que jo coneix á vosté y sé lo que puch esperarne, sento certa frisança, perque desde aquí dalt los homes mes grans apareixen molt petits y no es sense recansa que miro al Mestre, á qui jo estimo, propér de aquesta turba multa de escriptors á tant la ratlla. Vosté nosdeya sempre: *Noys, fugiu de las malas companyas; una poma dolenta hi fa tornar las altres.*

Que Deu lo guardi de deficiencias y desmayos; y per ma part jo li prego que l' aparti del *noticierisme* que rebalxa sentiments y caràcters; del *crimen del dia* que ensenya la manera de càure-hi y de la *xarrameca insubstantial*, que com vosté sab, era considerada pel P. Feijoo com una malaltia del esperit, igual á la del ventrèll que no paxeix.

No l' oblidarà son antich deixeble MARTÍ
San Llorens del Mont, 25 Agost 1897

CONSELL

Desde 'l dia que un fanatich ó cinich fanatich, anomenantse anarquista malvat crim executá, qual fet alguns lo judican de desgracia nacional; desde 'l jorn que 'l ministeri se trobá decapitat, es dir, que faltantli 'l gefe quedá 'l govern sense cap, desde llavors se repara que 'ls politichs comensals, ó mes ben dit, los que menjan del pressupost nacional, aquells que constitueixen la plana major del camp hont la conservaduria está en conserva tot l' any, secretament se disputant conservar lo sitiál.

Tots voldrian aquest puesto; mateix que 'ls aficionats á cómichs, que tots voldrian papers de primer galán y á voltas, per no dir sempre no fan, ni per treure banchs. Tots ells prenen sentarse al lloch presidencial, ab infuls de sabassos, d' estadistas consnmat y consumits diplomatchs, politichs de nom y fam, y ells mateixos no s' entenen ni 's veu com acabarán. Se disputan y 's barallan igual que 'ls republicans, per un barret de pallasso penjat al extrem d' un pal que voldrian agatarlo vint ó trenta d' un plegat. Aixó fan ells; mes si crehen á qui 'ls pot aconsellar, l' assumto s' arreglará ab justicia y equitat.

Y sino, probas al canto. lo consell donchs, altá va. Pero, primer que demanar a aquestos que cridan tant? ¿volem saber a qui toca conserva 'l siti vacant? Ja ho sabreu; no mouer brega, veniu aquí tots plegats, diplomatchs de tres l' unsa, politichs de cuarto 'l pam, veniu governants de fira, de conservas fabricants, liberals de mitja tinta, veniu aquí y escoltau.

Lo sitiál que fins ara havia estat ocupat y per la vostra desgracia ha quedat d' un colp vacant, es precis omplirlo ab mida; are ni som, y anem al cas! Si miressim vostra historia y antecedents que portau, si repassem vstras fultas dels serveys que haveu prestat, cada un de tots vosaltres serveix per... conservar.

Tots sou gent de bona trassa, conservadors conservats, bona gent, llarchs y manyosos, iguals tots, si fa ó no la, puig las taras son igualas ilo qu' es lástima y veritat, que talents que encare valen sian tant mal empleats! ¡Veyeu si se hus fa justicia! Tots sou bons y per lo tan, com es sols per un, l' assiento, conformeu las voluntats y la justicia designi al ser privilegiat.

Aneu á pendrer la mida de l' amplada del sitiál, vos midarem á vosaltres y aquell que estiga mes gras... ó fassi la mida justa.... aquell será 'l designat conservador del assiento, conservador general, y será de las conservas lo conservador en cap.

Si á algu no l' hi acomoda solució tan natural, que planti un altra.... botiga y fassi conserva apart.

FLÓSTICH

Llissóns semanals de gramática

Estimats deixebles: Encare que estich content y satisfet de vostra atenció, vos recomano en gran modo que hus ficeu en las llissóns de gramática que avuy penso inaugurar, ja que la gramática es la pedra sobre la qual descansan totas las ciencias.

Seguiré lo mateix método que ya seguia en temps d' en Prim, allá pels anys 69 y 70 lo célebre Fray Cándido Mediulla, quan Espanya, ó mes ben dit, los principals revolucionaris buscavan un rey que 'ns fes l' obsequi de sentarse en lo trono de San Fernando, com si 'ls espanyols no tinguessim ja un rey nostre, y ben nostre.

—¿Carlos séptim?

—¡Silenci, Titella! Sempre has de ser tu lo deixeble mes entremallat, y no recordas las fuetadas que rebs del Mestre Titas. Calla y escolta.

Com he dit, estimats deixebles, lo meu orgull consisteix en que desitjo que las llissóns vos aprofitin, y vuy, encare que sigui levantvos la pell d' un cert puesto, que sigueu sobressallent en Gramática, prometentvos que molt prompte, després de sapiguda la aprobada per la Academia, vos esplicaré l' altre que també vos interessa y us será de gran utilitat...

—¿La Parda?

—Calla, Titella, y no m' interrompis, perque entro ja en materia.

Lo llenguatge parlat y 'l llenguatge escrit se forma de paraulas y las paraulas 's componen de llettras.

Hi ha llettras vocals, anomenadas axis perque basta obrir la boca per pronunciarlas, y son las que mes usem los mestres per haver agafat la mania de badallar. Las consonants son aquellas llettras que sonan ab l' auxili de una vocal.

La h es una lletra muda y avuy nula en certas paraulas, com per exemple *hisenda, honra, honor*.

La llengua catalana se compon de deu classes de paraulas que s' anomenan, *parts del discurs*, que son: nom, article, adjectiu, pronóm, verb, participi, adverb, preposició, conjunció é interjecció.

Desde la creació del món, ha vingut presentant la terra sers animats é inanimats é infinitament variats. Los homes han sentit necessitat de distingir los objectes per un terme especial y darli un nom particular per no confondre una majoria en un Congrés parlamentari ab una colla de béns, un ministeri ab una menjadora y un vista d' aduanas ab una rata.

Los gramatichs dihuen nom á la paraula per medi de la qual 's nombra una persona ó cosa. Y haveu de tenir en compte que persona y cosa no son lo mateix. Sagasta, Martínez Campos, Cristina, Alfonso, son noms. Tupé, espasa, bastó, péga, son cosas. De modo que quan dihém Sagasta, Cristina, Alfonso, tupé, carbassa, meló, nombrém personas y cosas.

Quan se designa un nom per un terme particular, al moment s' experimenta la necessitat d' expressar lo seu color, la seva forma ó 'l seu tamanyo.

Nos topém per exemple, devant de un diputat ministerial y al moment pensém en donarli calificatiu y dihém: *estupit, tonto, presumit*; y aquestas paraulas, unidas al nom de diputat ministerial son los atributs que perfeccionan y rebusteixen l' idea que 'ns dona la paraula de diputat ministerial, y qui diu diputat ministerial pot dir *matxo, burro, ase*, animals que poden ser *alts, baixos, grassos, magres, negres ó blanchs*. A aquestas ultimas paraulas los gramatichs donan lo nom de *adjectius*.

La existencia del pronóm s' atribueix unicament a una rahó d' armonia.

Los homes, en un principi, s' ocuparen de lo indispensable avans de ocuparse de lo agradable y per aixó es de presumir que en lloch de dir, com diriam avuy: *Quan en Planas y Casals se l' lensá á la vida política y va veure en ella tants tontos pretenint ser gefes de partit, va compondrer que ell també ho seria dintre poch temps.*

Los homes dels primers temps, s' expressarian, de segü de la següent manera: *Quan en Planas y Casals se l' lensá á la vida política y va veurer en la vida política tants tontos pretenint ser gefes de partit, va compondrer que en Planas y Casals ho seria dintre poch temps.*

Varen diatarse los coneixements del home, y siguen las sevas orellas mes sensibles a la armonia, va buscar la manera de evitar aquesta repetició tan fatigosa.

Aquestas paraulas no tenen mes que una silaba: *jo, me, ma, tu, ell, se, la, los, lo, que, qual, que* etc... que algunas vegadas se converteixen en consonants aspiradas ó *bufadas* (?) com per exemple: *m' t', 'm, 't*. Son pronoms, qual repetició, gracias á sa brevetat, no causan fatiga ni molestia.

Un exemple bastará, perque, estimats deixebles vos convenseu prompte:

Vaig volguer examinar los llibres dels consums; vaig personarme á casa la ciutat per saborejarlos y sorti lo senyor La Llave que ab un garrot á la mà volia donarme comte d' ells.

Sens l' auxili del pronóm, hauria sigut precis dir aixis:

Vaig volguer examinar los llibres dels consums; vaig personarme á casa la ciutat per saborejar los llibres dels consums, y surti lo senyor La Llave que ab un garrot á la mà volia donarme comte dels llibres dels consums.

—¡Ay Ay! ¿Que hi havia gargots en los llibres que 'l senyor La Llave no volgues ensenyalshi?

—¡Calla, per Deu, Titella! Sino 't faré posar los brassos en creu.

Com estava dihent, estimats deixebles, aquestas paraulas no tenen altre obligació que la de reemplaçar als noms. Per aixó la paraula *pronóm* está composta de *pro* y de *nom*, que vol dir *per lo nom*.

Ara prou, y hasta l' altre dissapte. A veure si seran aprofitadas las mevas llissóns. En la vinent m' ocuparé del verb.

Festa Major de Castellar.

Magnífich y brillant espectacle han donat los vehinis d' aquest pobre durant los dias de la festa major. Las funcions religioses estigueren á la altura de las poblacions mes cultas y creyents de Catalunya.

Als acorts d' una numerosa orquesta comparagué á la iglesia per oir los divins Ofics, l' Ajuntament precedit dels empleats del municipi, entre 'ls que hi sobresortia l' elegant y esbelta figura de nostre secretari; seguint luego los consejals y 'l senyor Jutge y per fi l' arrogant y serio senyor alcalde que, com de costum, prengueren assiento en lo presbiteri.

L' esbelt temple parroquial fou il·luminat esplendorosament y los sermons, á carrech del eloquent orador sagrat Rnt. Don Francisco Comas varen mereixer los elogis dels oyents que omplian de gom á gom aquesta preciosa joya, verdadera Catedral del Vallés. La música y la escolania despenyaren lo seu comés de la manera mes notable.

En la tarde del diumenge, dia 15, va celebrarse la professó de la que foren pendonista y cordonistas, D. Toribio Pobra, D. March Casas y don Alejandro Carles, respetables personatges d' aquest poble.

Va resultar una verdadera manifestació religiosa, puig hi concorregueren quasi tots los homes de la localitat, tres orquestas y la escolania, sent presidida per lo Rvent: Clero y autoritats en massa, donant la guardia á S. D. M. los incansables Mossos de la Escuadra d' aquesta residencia.

En diferents punts del curs de la professó, varen alsarse sencills altars ahont devia descansar la Custodia, mentres la escolania cantava inspiradas y sentidas composicions, dignas del seu intelligent mestre.

Durant lo primer dia de las festas va obrir sas portas al publich lo «Círcol Tradicionalista» que está instalat en un espaciós y bonich primer pis, sent molt concorregut durant aquestos dias.

També va inaugurarse la llum electrica en aquesta industrial població, lo dia 14, vigilia de la festa. Mes de 100 lámparas de incandescencia distribuídas perfectament donan la claror necessaria als vehins que hagia de transitar per aquestos carrers.

Antes de acabar, no puch menos de donar la mes cordial enhorabona al celebre «Flistis» per los seus notables y veridichs escrits y mes encare, per lo fondo religiós ab que estavan concebuts.

Donantli, senyor Director, las gracias anticipadas per la seva amabilitat, s' ofereix de vosté atent y afectíssim s. s. q. b. s. m.

EQUIS.

San Esteve de Castellar 18 Agost 1897

MARINESCA

Qu' es hermos lo contemplarne de lo mar la immensitat, las murmuradoras onas que jugan en los rocals tiran bocinets d' espuma que 'l sol ne forma brillants; y quan crusan las gavinas ab lleujaresa l' espay y enmirallantse en las aiguas dols bes hi solen deixar,

Be es hermos lo contemplarne d' eixa manera lo mar.

Pues... doncas jo hermós no 'l trobo si no tinch al meu costat duas truytas de monjetas, dos butifarras y un pá.

J. M. P. C.

PENSAMENT

Á mon bon amich en Jesús Planas.

Ventada bronzidora que de Ponent avansas arastrant lo que trobas que 't vulla privá 'l pás; onada que, furienta, saltas sobre las rocals com si lo mar volguessis encar ferlo mes gran; cascada bullidora que, al caurer, vas fent via, inundant camps y vinyas, tornada en riu, al mar. Al véureus, vos admiro, espills de la grandesa del Deu que 'ns va criar....

H. MARICEL.

AVÍS

A fi de complaure á alguns de nostres suscriptors que s' han dignat indicarnos milloras que introduir en nostre senmenari, comensem per la primera que es: publicar, cada mes, una lámina de gran tamanyo com la que publiquem avuy.

Apesar dels sacrifici que aixó 'ns imposa, lo preu no será més que de 5 Céntims, com de costum.

Tip. Lip. J. JUTCLAR, Passatge Hort dels Velluters, 2.